

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN THỊ BẢO HIỀN

**TĂNG CƯỜNG QUẢN TRỊ RỦI RO TÀI CHÍNH
CÁC DOANH NGHIỆP DƯỠC Ở VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2016

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN THỊ BẢO HIỀN

**TĂNG CƯỜNG QUẢN TRỊ RỦI RO TÀI CHÍNH
CÁC DOANH NGHIỆP DƯỠC Ở VIỆT NAM**

Chuyên ngành : Tài chính – Ngân hàng

Mã số : 62.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. PGS,TS NGUYỄN ĐĂNG NAM**
- 2. TS BẠCH ĐỨC HIỀN**

HÀ NỘI - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi.
Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Nguyễn Thị Bảo Hiền

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Những nghiên cứu trong và ngoài nước có liên quan đến luận án	3
3. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu của luận án	11
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	11
5. Phương pháp nghiên cứu của luận án	11
6. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận án	12
7. Kết cấu của luận án	12
CHƯƠNG 1	14
LÝ LUẬN CHUNG VỀ RỦI RO TÀI CHÍNH VÀ QUẢN TRỊ RỦI RO TÀI CHÍNH TRONG DOANH NGHIỆP	14
1.1. Rủi ro tài chính trong doanh nghiệp.....	14
1.1.1. Khái quát về rủi ro trong doanh nghiệp	14
1.1.2. Rủi ro tài chính trong doanh nghiệp.....	18
1.1.3. Tác động của rủi ro tài chính đối với doanh nghiệp	28
1.2. Quản trị rủi ro tài chính trong doanh nghiệp.....	31
1.2.1. Khái niệm và sự cần thiết quản trị rủi ro tài chính.....	31
1.2.2. Nội dung quản trị rủi ro tài chính.....	37
1.2.3. Các chỉ tiêu đánh giá kết quả quản trị rủi ro tài chính	58
1.2.4. Mô hình quản trị rủi ro tài chính	60
1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến quản trị rủi ro tài chính của doanh nghiệp	62
1.3.1. Các nhân tố bên ngoài.....	62
1.3.2. Các nhân tố bên trong	67
1.4. Kinh nghiệm quản trị rủi ro tài chính các doanh nghiệp Được trên thế giới và bài học rút ra cho doanh nghiệp Được ở Việt Nam	70
1.4.1. Kinh nghiệm quản trị rủi ro tài chính các doanh nghiệp Được trên thế giới	70

1.4.2. Bài học rút ra cho doanh nghiệp Dược ở Việt Nam trong quản trị rủi ro tài chính	76
CHƯƠNG 2	80
THỰC TRẠNG QUẢN TRỊ RỦI RO TÀI CHÍNH CÁC DOANH NGHIỆP DƯỢC Ở VIỆT NAM	80
2.1. Tổng quan về các doanh nghiệp Dược ở Việt Nam.....	80
2.1.1. Quá trình hình thành và phát triển các doanh nghiệp Dược	80
2.1.2. Đặc điểm sản xuất kinh doanh	82
2.1.3. Khái quát tình hình tài chính các doanh nghiệp Dược.....	85
2.2. Thực trạng quản trị rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	94
2.2.1. Thực trạng nhận diện rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược.....	94
2.2.2. Thực trạng đo lường rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	120
2.2.3. Thực trạng kiểm soát rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược.....	126
2.2.4. Thực trạng tài trợ rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	138
2.3. Đánh giá thực trạng quản trị rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược.....	143
2.3.1. Những kết quả đạt được trong quản trị rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược.....	144
2.3.2 Những hạn chế và nguyên nhân của hạn chế trong quản trị rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược.....	148
CHƯƠNG 3	156
GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG QUẢN TRỊ RỦI RO TÀI CHÍNH CÁC DOANH NGHIỆP DƯỢC Ở VIỆT NAM	156
3.1. Bối cảnh kinh tế xã hội và định hướng phát triển của ngành Dược trong những năm tới	156
3.1.1. Bối cảnh kinh tế - xã hội và triển vọng phát triển của ngành Dược	156
3.1.2. Quan điểm và mục tiêu phát triển các doanh nghiệp Dược	160
3.2. Những quan điểm cần quán triệt trong quản trị rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	161
3.3. Giải pháp tăng cường quản trị rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	164

3.3.1. Hoàn thiện nhận diện rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược.....	164
3.3.2. Hoàn thiện đo lường rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược.....	167
3.3.3. Hoàn thiện kiểm soát rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược.....	187
3.3.4. Giải pháp về mô hình quản trị rủi ro tài chính trong doanh nghiệp Dược	212
3.3.5. Giải pháp về nguồn lực tài chính để tài trợ (bù đắp) rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	213
3.3.6. Giải pháp về nguồn nhân lực trong doanh nghiệp	217
3.4. Điều kiện thực hiện giải pháp	218
3.4.1. Đối với Nhà nước.....	218
3.4.2. Đối với ngân hàng nhà nước	220
KẾT LUẬN	224
CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ ĐÃ ĐƯỢC CÔNG BỐ.....	227
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	228
PHỤ LỤC.....	235

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Diễn giải
BCĐKT	: Bảng cân đối kế toán
BCTC	: Báo cáo tài chính
CN	: Cuối năm
CTCP	: Công ty cổ phần
DN	: Doanh nghiệp
DOL	: Mức độ sử dụng đòn bẩy kinh doanh
EBIT	: Lợi nhuận trước lãi vay và thuế
EBITDA	: Lợi nhuận trước lãi vay, thuế và khấu hao
F	: Chi phí cố định kinh doanh
I	: Lãi vay
LN	: Lợi nhuận
NWC	: Nguồn vốn lưu động thường xuyên
RRTC	: Rủi ro tài chính
ROE	: Tỷ suất lợi nhuận vốn chủ sở hữu
ROS	: Tỷ suất lợi nhuận sau thuế trên doanh thu
TBYT	: Thiết bị y tế
TGHĐ	: Tỷ giá hối đoái
TNDN	: Thu nhập doanh nghiệp
TL	: Tỷ lệ
TT	: Tỷ trọng
DNNN	: Doanh nghiệp nhà nước

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng	Tên bảng	Trang
2.1	Kết quả kinh doanh các doanh nghiệp Dược giai đoạn 2009 – 2014	86
2.2	Hoạt động nhận diện rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	94
2.3	Hệ thống thông tin hỗ trợ rủi ro tài chính	119
2.4	Đo lường rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	120
2.5	Kiểm soát rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	127
2.6	Tài trợ rủi ro tài chính của doanh nghiệp Dược	138
2.7	Trích lập dự phòng các doanh nghiệp Dược giai đoạn 2009 - 2014	139
2.8	Đánh giá chung về công tác quản trị rủi ro tài chính	143
2.9	Tình hình tiếp cận với quản trị rủi ro tài chính	144
2.10	Kết quả nhận diện rủi ro tài chính các doanh nghiệp Dược	145
3.1	Hệ số nguy cơ phá sản Z-Score các doanh nghiệp Dược	168
3.2	Tổng hợp xếp hạng tín nhiệm các doanh nghiệp Dược	172
3.3	Xếp hạng tín nhiệm các doanh nghiệp Dược giai đoạn 2009 - 2014	176
3.4	Tỷ suất sinh lời của tỷ giá USD/VND năm 2014	183
3.5	Tính toán VaR với độ tin cậy 95% và 99%	183
3.6	Tính VaR của tỷ giá USD/VND bằng phương pháp VaR – Covar	185

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ	Tên biểu đồ	Trang
2.1	Biến động tài sản và nguồn vốn các doanh nghiệp Dược	87
2.2	Chênh lệch tỷ giá hối đoái các doanh nghiệp ngành Dược	95
2.3	Chênh lệch TGHĐ các doanh nghiệp Dược giai đoạn 2009 – 2014	97
2.4	Tình hình biến động các khoản phải thu giai đoạn 2009 – 2014	99
2.5	Cơ cấu các khoản phải thu giai đoạn 2009 – 2014	100
2.6	Tốc độ luân chuyển các khoản phải thu giai đoạn 2009 – 2014	102
2.7	Khả năng thanh toán các doanh nghiệp Dược 2009 – 2014	105
2.8	Khả năng thanh toán lãi vay của các doanh nghiệp	107
3.1	Biến động tỷ giá giai đoạn 1995-2014	165
3.2	Dự báo biến động tỷ giá USD/VND năm 2015	166
3.3	Dự báo mức tỷ giá năm 2015	166
3.4	Các chỉ tiêu tài chính đặc trưng giai đoạn 2009 - 2014	169

DANH MỤC CÁC HÌNH, SƠ ĐỒ VÀ ĐỒ THỊ

Hình	Tên hình	Trang
2.1	Phương pháp phân tích độ nhạy đối với chênh lệch tỷ giá của các doanh nghiệp Dược	124
3.1	Kết quả mô hình cây quyết định các doanh nghiệp Dược	178
3.2	Mô hình dự đoán	180
3.3	Kết quả mô hình dự đoán	181
Sơ đồ	Tên sơ đồ	
3.1	Mô hình dự đoán rủi ro tài chính	175
3.2	Xây dựng mô hình	175
3.3	Kiểm định mô hình	175
3.4	Tính chất của cây quyết định	177
3.5	Sơ đồ ba tuyến bảo vệ	212
Đồ thị	Tên đồ thị	
3.1	Dự báo theo chuỗi thời gian	164